

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

Når jeg — inden et lovforslag udarbejdes — har ønsket at fremkomme med nogle synspunkter på revisionen og at indbyde til diskussion om disse synspunkter, er det, fordi jeg anser spørgsmålet om, hvordan man fastlægger vilkårene for radio- og tv-spredning, for at være et af de store og væsentlige kulturpolitiske spørgsmål, som desuden direkte må angå enhver borger her i landet. Kulturpolitik — og kultur — det er jo nemlig ikke, som mange stadig tror, et spørgsmål om at forbedre vilkårene for kunstkabelsen og kunstformidlingen. Kulturpolitik omfatter alt, hvad der kan medvirke til at fremme kommunikationen mellem mennesker, og som kan bidrage til, at det enkelte menneske får reelle muligheder for en personlig udvikling.

Der er naturligvis en meget lang række forhold, der øver indflydelse på et lands kulturudvikling, men der kan ikke være tvivl om, at programvirksomheden i radio og tv hører til blandt de vigtigste påvirkningsfaktorer. Hvert minuts sendetid har kulturel betydning, positiv eller negativ, og programmerne med deres indhold af information, oplysning, meningstilkendegivelser, underholdning og kunst når ud til endnu større kredse end den daglige avis. Derfor er det vigtigt, at hele radioordningen bygges sådan op, at den giver de største muligheder for en stadig fornyelse. For bare at tage ét eksempel, så bør princippet for ansættelse af programmedarbejdere være ansættelse på åremål for at sikre en stadig cirkulation og fornyelse.

Som et instrument for kunstformidlingen er radio og tv alle andre medier langt overlegne, når det gælder størrelsen af publikum. F. eks. vil en film vist én gang i tv i reglen nå et publikum, der er mange gange større, end den kunne opnå ved at blive spillet i biografene over en årrække.

Det er derfor klart, at der knytter sig meget betydelige samfundsinteresser til den lovgivning, der har til formål at angive målsettingen for radiospredningsvirksomheden og at opstille rammerne for udøvelsen af denne virksomhed.

Radioordningerne varierer fra land til land, men stort set kan de alle sammen henføres til et af de tre systemer. I nogle få lande som f. eks. USA overlades radio-

spredningen i hovedsagen til kommercielle reklamefinansierede foretagender, underkastet en vis offentlig kontrol. Langt oftere møder man imidlertid radioordninger, der gør radio og tv til statens ejendom. Radioselskaberne er i så fald organiseret som statsinstitutioner. Sådan er ordningen i Østeuropa, i en lang række udviklingslande og i lande, der lever under en autoritær styreform.

Det tredje system er det, der bygger på den opfattelse, at radio- og tv-selskaberne er serviceorganer for befolkningen, ikke for regeringen eller den lovgivende forsamling. Virksomheden kan varetages enten af private selskaber med koncession fra det offentlige eller af offentlige selskaber, der er selvstændige og uafhængige og ikke udgør en del af statsforvaltningen. Det er dette sidste system, som er det almindelige i Vesteuropa, og som også den danske radioordning — som vi har haft den siden slutningen af 1920erne — er udtryk for.

Efter min opfattelse — og det er min absolutte opfattelse — bør man fastholde de grundprincipper, som den danske radioordning hviler på.

Når en revision af radiolovgivningen er nødvendig, er det først og fremmest på grund af de senere års teknologiske udvikling på kommunikationsområdet. 1959-loven beskæftiger sig ikke med spørgsmålet om produktion og spredning af radio- og tv-programmer ved hjælp af kabler, og det er på høje tid, at der tages stilling til, på hvilke betingelser en sådan programvirksomhed bør kunne finde sted.

De nye metoder, som er udviklet eller vil blive udviklet for audiovisuelle optagelser — jeg tænker her på billedkassetterne — gør det desuden påkrævet, at man overvejer, om Danmarks radios opgaver stadig bør være begrænset til udsendelse af programmer, eller om man ikke, i hvert fald på undervisningsområdet, bør give institutionen bemyndigelse til også at producere programmer alene eller fortrinsvis med det formål at distribuere dem i form af optagelser til skoler og andre undervisningsanstalter.

En lovrevision vil endelig være nødvendig, hvis man skal gennemføre de velmotiverede forslag, der er fremsat af radiokommissionen og radiatorådet om, at staten fremtidig overtager finansieringen af visse dele